

यज्ञोद्दिष्ट यज्ञार्थमेव आज्ञामोवेदेन यज्ञसृष्टइति पाठे यज्ञार्थमेव सृष्टः अनंतरः सन्निहितः यज्ञादेव सर्वकामावाप्तिर्भवतीति भावः ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ भांडमुपकरणपात्रादि ॥ १३ ॥ १४ ॥ इति शांति पर्वणिरा० नैलकंठीये भारतभावदीपे विंशतितमोऽध्यायः ॥ २० ॥ ॥३॥ अत्रैव क्षत्रियस्य वैखानसधर्माश्रयणंदोषः पालनयागदानादिकंगुणइत्यस्मिन्नर्थे एव ॥ १ ॥ असंतुष्टो हिराजा प्र जाः पीडयत्यतः संतोषमेव स्तौति संतोषइति सातुष्टिः ॥ २ ॥ सम्यक्प्रतितिष्ठतियेन तदाह यदेति यदा प्रसीदति तदा तुष्टिः प्रतितिष्ठतीति संबंधः कदा प्रसीदति यदा कामान् जायंदादिविषयान्संहरते आत्मनि प्रवि लापयति तदात्मज्योतिः स्वयं ज्योतिरात्मा स्वात्मन्येव स्वस्वरूपे एव प्रसीदति द्रष्टृदर्शनेन दृश्यादिभेददर्शनरूपमलं त्यजति ॥ ३ ॥ न बिभेति द्वितीयाभावात् अस्मान् बिभ्यति अस्य निष्क्रियत्वात् समाधौ व्यु यज्ञाय सृष्टानि धनानि धात्राय ज्ञोद्दिष्टः पुरुषो रक्षिता च ॥ तस्मात्सर्वं यज्ञ एवोपयोज्यं धनं ततो नंतर एव कामः ॥ १० ॥ यज्ञैरिन्द्रो विविधैरत्नवद्भिर्देवान्सर्वानभ्य याद्भूरितेजाः ॥ तेनेंद्रत्वं प्राप्य विभ्राजते सौ तस्माद्यज्ञे सर्वमेवोपयोज्यं ॥ ११ ॥ महादेवः सर्वयज्ञे महात्मा हुत्वात्मानं देवदेवो बभूव ॥ विश्वान् लोकान्याप्य विष्ट भ्यकीर्त्या विराजते द्युतिमान् रुत्तिवासाः ॥ १२ ॥ आविक्षितः पार्थिवो सौमरुत्तो वृद्धा शक्रं योऽजय देवराजं ॥ यज्ञेयस्य श्रीः स्वयं सन्निविष्टाय स्मिन् भांडं कांचनं सर्वमासीत् ॥ १३ ॥ हरिश्चंद्रः पार्थिवेन्द्रश्रुतस्ते यज्ञैरिष्ट्वा पुण्यभाग्वीतशोकः ॥ ऋद्धा शक्रं योऽजयन्मानुषः संस्तस्माद्यज्ञे सर्वमेवोपयोज्यं ॥ १४ ॥ इति श्रीमहा० शांतिपर्वणिराज० देवस्थानवाक्ये विंशतितमोऽध्यायः ॥ २० ॥ ॥७॥ देवस्थान उवाच अत्रैवोदाहरंतीममिति हासं पुरातनं ॥ इंद्रेण समये पृष्टो यदुवाच बृहस्पतिः ॥ १ ॥ संतोषो वै स्वर्गतमः संतोषः परमं सुखं ॥ तुष्टेर्न किंचित्परतः सा सम्यक्प्रतितिष्ठति ॥ २ ॥ यदा संहरते कामान्कूर्मो गानीव सर्वशः ॥ तदात्मज्योतिरचिरात् स्वात्मन्येव प्रसीदति ॥ ३ ॥ न बिभेति यदा चायं यदा चास्मान् बिभ्यति ॥ कामद्वेषौ च जयति तदात्मानं च पश्यति ॥ ४ ॥ यदा सौ सर्वभूतानां न द्रुत्यति न कांक्षति ॥ कर्मणामनसा वाचा ब्रह्म संपद्यते तदा ॥ ५ ॥ एवं कौंतेय भूतानि तंतं धर्मं तथा तथा ॥ तदात्मना प्रपश्यंति तस्माद्बुध्यस्व भारत ॥ ६ ॥ अन्ये सामप्रशंसंति व्यायाममपरे जनाः ॥ नैकं न चापरे केचिदुभयं च तथा परे ॥ ७ ॥

थानेतु कामक्रोधौ जयति ॥ ४ ॥ यदा काले ॥ ५ ॥ एवमिति भूतानि अधिकारि जीवाः यथा यथा येन येन प्रकारेण यद्यत्कर्म यज्ञादिकं वा सगुणोपासनं निर्गुणोपासनं वा सांगं व्यंगं वा करोति तत्तत्कर्म तथा तथा तेन तेन प्रकारेण फलात्मना आविर्भूतं आत्मना स्वानुभवेन पश्यंति एतेन तं यथा यथोपासते तथेतः प्रेत्य भवतीति श्रुतेरर्थो दर्शितः तस्मात्सर्वेभ्यो भूतेभ्यो भयं ददद्भयं विदत्यभयं ददद्भयं विदतीति बुध्यस्व सम्य कप्रजापालनेन त्वमप्यभयं प्राप्नुहीति भावः ॥ ६ ॥ अन्यइति सामप्रीति व्यायामं यत्नं अपरे एकं ध्यानं न प्रशंसंति इति न अपि तु प्रशंसंत्येव उभयं सामव्यायामौ एकस्यैव अवस्थाभेदेन प्रशंसंति अपरे तथैव प्रशंसंति प्रागुपात्तमेकं ज्ञेयं ॥ ७ ॥